

Tid: kl. 09:30-16:00

Plats: Köpmangatan 21, Lokal Ändsjön

Ordförande

Harriet Jorderud (S)

Ledamöter

Helena Åsadotter Nord (V)

Sebastian Hedenborg (KD)

Lise Hjemgaard-Svensson (M), Vice ordförande

Andreas Karlsson (C)

Ersättare

Helene Grankvist (S)

Elin Forghani (V)

Karina Mårell (KD)

Linnea Wigg Victor (M)

Susanne Moänge (C)

Övriga

1. Sammanträdets öppnande
2. Val av justerare och tid för justering
Förslag till beslut
Justering och E-signering senast 27 september klockan 17:00.
3. Föredragningslista fastställs
4. Föregående protokoll
Beslutsunderlag
 - Protokoll maj 2023
5. Ny ersättare till patientnämnden
Ärendebeskrivning
Fyllnadsval av ersättare för perioden fram till och med 2026-12-31 i stället för Karina Mårell (KD) som avsagt sig uppdraget.
På valberedningens förslag utses: Stig Andersson (KD)
Beslutsunderlag
 - §86 Regionfullmäktige Valärenden 2023(310274) (0)
6. Verksamhetsplan 2024
Ärendebeskrivning
Påbörja arbetet med de politiska målen till verksamhetsplanen 2024. Regionplanen kommer att beslutas på fullmäktige den 18 oktober, så först efter det kommer nämnderna att kunna fastställa sina verksamhetsplaner.
Kort introduktion av den nya styrmodellen för region Jämtland Härjedalen och vad det innebär.
(Mötet avsätter 60 minuter till denna punkt).

Beslutsunderlag
 - Verksamhetsplan 2023 (Patientnamnden) (2)
7. Stödpersonsverksamheten
Beslutsunderlag
 - Stödpersonsarvode 2024Örjan Sundberg
8. Sommaren 2023
Ärendebeskrivning
Sommaren har förlöpt väl, liksom tidigare år inkommer det något färre ärenden under sommarmånaderna jämfört med resten av året. Bemanningen har fungerat väl, minst en person har varit i tjänst. Medarbetare uttrycker att det varit en rimlig arbetsbelastning. Telefontiderna har, liksom tidigare somrar, dragits ner under sommarperioden. Ulrika Eriksson

9. Inkomna handlingar
Ärendebeskrivning
Reporter Vårdfokus - Statistik klagomål relaterat till cancer
10. Patientnämndssammanträden 2024
Förslag till beslut
25 januari
21 mars
23 maj
19 september
21 november
11. Hälso- och sjukvårdsdirektören Anna Granevärn
12. Aktiviteter
Ärendebeskrivning
Avslutade aktiviteter
Hälso- och sjukvårdsnämnden 14/6
Planeringsdag för chefer inom RJH 31/8
Nationellt tjänstepersonsnätverk 6/9
Internationella patientsäkerhetsdagen: Patienten som medskapare (Hörsalen) 11/9
Ungdomsmottagningen 12/9
IVO 12/9 (samverkansgrupp med PaN i norra regionerna)
Möte med område patientsäkerhet 12/9
LSG Patientsäkerhet 13/9
Kommunbesök Åre 14/9
Kommande aktiviteter
Tema återhämtning (utb) 22/9
Möte med område patientsäkerhet 10/10, 7/11
LSG patientsäkerhet 11/10, 8/11
Pensionärsrådet 19/10
Nationell tjänstepersonskonferens för patientnämndernas förvaltningar 26-27/10
Regional samverkansgrupp (RSG) patientsäkerhet 9-10/11
Nationellt tjänstepersonsnätverk 15/11
HBTQI certifiering och diplomering 28/9
13. Tertialrapport april 2023
Ärendebeskrivning
Tertialrapporten är uppdaterad med återredovisning av uppfyllelse av mål och aktiviteter. Den uppdaterade versionen beslutades i fullmäktige i juni 2023.
Beslutsunderlag
 - Tertialrapport April 2023 (Patientnamnden)
14. Delårsrapport augusti 2023

Ärendebeskrivning

Arbetet med att uppfylla verksamhetens mål och aktiviteter fortgår enligt plan, och beräknas vara uppfyllda innan årets slut.

De förbättringsprojekt som patientnämnden arbetat med under året har handlat om att anpassa och förbättra arbetssätten utifrån det förändrade kontaktmönster som ses (fler ärenden via 1177.se). Det har även skett en planering inför ärendehantering via diariet, som kommer sjösättas i oktober. Förvaltningen genomför under året en HBTQI- och mångfaldsdiplomering i syfte att stärka kunskap och kompetensen inom det området.

Patientnämnden redovisar per den sista augusti ett ekonomiskt överskott på +303 tKr. Patientnämndens prognos är +-0 på helår.

Beslutsunderlag

- Delarsrapport augusti 2023 (Patientnämnden)

15. Uppföljning internkontrollplan 2023

Ärendebeskrivning

Uppföljningen visar att den interna kontrollen fungerar tillfredsställande.

Beslutsunderlag

- Internkontrollplan 2023

16. Patientsäkerhet - Patienten som medskapare för en säker vård

Ärendebeskrivning

- I Sverige har vi goda medicinska resultat men fortfarande uppstår skador i vården. Brister i patientsäkerheten leder till stort lidande och ökade kostnader. Varje år drabbas närmare 100 000 patienter av vårdskador.
- För att ingen ska behöva drabbas av en vårdskada krävs ett strategiskt och långsiktigt arbete på alla nivåer i hälso- och sjukvården. En grundläggande del är att involvera patienten.
- Den 17 september är det den internationella patientsäkerhetsdagen som i år uppmärksammar patienters och närståendes avgörande roll för en god och säker vård. Det handlar bland annat om detta:
 1. Patienten ses som del av teamet och att vården utformas och genomförs i samråd med patienten och närstående. Patientens perspektiv ska tas tillvara, även om patienten inte vill eller kan delta aktivt.
 2. Patienten får kunskap om hur hen kan bidra till att vården blir säker. Den patient som är väl insatt i varför och hur olika moment i undersökning och behandling ska genomföras, bidrar även till att vårdförloppet blir som det är tänkt och till att avvikelser uppmärksammas och kan åtgärdas.
 3. Patienter och närståendes kunskaper och perspektiv kommer in i alla nivåer i hela hälso- och sjukvårdssystemet.

Beslutsunderlag

- Patienten som medskapare

17. Remiss revidering av personalpolitisk policy

Ärendebeskrivning

Regionstyrelsen har antagit en remissversion av reviderad personalpolitisk policy. Enligt beslutet ska förslaget skickas till regionala utvecklingsnämnden, hälso- och sjukvårdsnämnden, kollektivtrafikenämnden, patientnämnden och revisorerna på remiss eftersom respektive organ har personalansvar och arbetsmiljöansvar för den personal som arbetar inom respektive nämnds verksamhet.

Nämnderna ska ges möjlighet att lämna synpunkter på förslaget till reviderad personalpolitisk policy innan den överlämnas till fullmäktige för beslut.

Målsättningen är att policyn ska kunna behandlas på regionfullmäktige i november.

18. IVO och PaNs gemensamma rapport: Unga vuxna och psykisk ohälsa

Ärendebeskrivning

IVO och PAN:s analys baseras på inkomna klagomål under 2022 som rör unga vuxna (18-29 år) som söker vård för psykisk ohälsa. Syftet med analysen har varit att granska klagomål som rör övergången mellan barn- och vuxenvården samt att belysa vilka problem som unga vuxna upplever med vården för psykisk ohälsa. Resultatet visar att unga vuxna som klagar på vården av psykisk ohälsa är ofta missnöjda med övergången mellan BUP och vuxenpsykiatri, långa väntetider och vårdpersonalens bemötande.

Beslutsunderlag

- ivo-pan-2023-var-d-vid-psykisk-ohalsa---vad-klagar-unga-vuxna-pa

19. Nästa sammanträde

Ärendebeskrivning

23 november

20. Mötet avslutas

4

Föregående protokoll

Plats och tid	Köpmangatan 21, Lokal Ändsjön kl. 10:00-16:00
Beslutande ledamöter	Harriet Jorderud (S) (Ordförande) §40 Helena Åsadotter Nord (V) §40 Lise Hjemgaard-Svensson (M) (Vice ordförande) §40 Susanne Moänge (C) §40 ersätter Andreas Karlsson (C)
Ej tjänstgörande ersättare	Linnea Wigg Victor (M) §40
Utses att justera	Helena Åsadotter Nord
Justeringens plats och tid	E-signering , 2023-05-30 17:00
Protokollet omfattar	§§40-61

Justerat av	Ordförande Harriet Jorderud
	Justerande Helena Åsadotter Nord
	Sekreterare Lillemor Olsson

ANSLAG/BEVIS	Justering har tillkännagivits på Region Jämtland Härjedalens anslagstavla		
Organ	Patientnämnden		
Sammanträdesdatum	2023-05-25		
Datum för anslags uppsättande	2023-05-31	Datum för anslags nedtagande	2023-06-21
Förvaringsplats för protokollet	Patientnämndens förvaltning/ Arkivet RJH		

Signerat med Formpipes Signeringsportal

Utdragsbestyrkande

ÄRENDELISTA

§40	Sammanträdets öppnande
§41	Val av justerare och tid för justering
§42	Föredragningslista fastställs
§43	Föregående protokoll
§44	Aktiviteter
§45	Inkomna handlingar
§46	Kommunbesök hösten 2023
§47	Stödpersonsverksamheten
§48	Stödpersonsrepresentant
§49	Budgetframställan 2024
§50	MINT - Mobilt närvårdsteam RJH
§51	Tertialrapport April 2023
§52	Sommarplanering 2023
§53	Uppföljning av patientnämndsverksamhet januari-april 2023
§54	Revisionsrapport: Grundläggande granskning av Patientnämnden 2022
§55	Patientsäkerhet
§56	Årsredovisning 2022
§57	Ansvarsprövning 2022
§58	Regionkonferens 2023
§59	Övrigt
§60	Nästa sammanträde
§61	Mötet avslutas

§40

Sammanträdets öppnande

Sammanfattning

Ordförande Harriet Jorderud önskar alla välkomna och öppnar sammanträdet.

§41

Val av justerare och tid för justering

Sammanfattning

Helena Åsasdatter Nord väljs att justera dagens protokoll.

Beslut

E-signering senast 30 maj.

§42

Föredragningslista fastställs

Sammanfattning

Föredragningslista fastställs.

§43

Föregående protokoll

Beslut

Nämnden beslutar att föregående protokoll läggs till handlingarna.

Beslutsunderlag

- Protokoll mars 2023

Patientnämnden

2023-05-25

§44

Aktiviteter

Sammanfattning

Nämnden informeras om kommande och avslutade aktiviteter.

Beslut

Nämnden beslutar godkänna informationen.

§45

Inkomna handlingar

Sammanfattning

Nämnden informeras om de inkomna förfrågningar och handlingar som inkommit till patientnämnden.

Beslut

Nämnden noterar inkomna handlingar och beslutar godkänna informationen.

§46

Kommunbesök hösten 2023

Sammanfattning

Förvaltningschef Ulrika Eriksson informerar nämnden om kommande kommunbesök i Åre den 14 september. Nämnden får information om att detaljerat program delges nämnden när programmet för kommunbesöket är färdigställt.

Beslut

Nämnden beslutar godkänna informationen.

§47

Stödpersonsverksamheten

Sammanfattning

Stödpersonsansvarig Örjan Sundberg informerar nämnden om antal pågående stödpersonsärenden samt delger nämnden att stödpersonsutbildning nyligen ägt rum.

Beslut

Nämnden beslutar godkänna informationen.

§48

Stödpersonsrepresentant

Sammanfattning

Stödperson Fredrik Sjödin informerade nämnden om sitt uppdrag och funktion som stödpersons uppdraget innebär.

Beslut

Nämnden tackar för informationen och betonar att det är ett viktigt och värdefullt uppdrag. Nämnden beslutar godkänna informationen.

§49

Budgetframställan 2024

Sammanfattning

Förvaltningschef Ulrika Eriksson informerar nämnden om förslag till budgetram för verksamhetsåret 2024. Patientnämnden kommer att ansöka om en budgetram motsvarande 3,7 Mkr för 2024, varav 4,06 Mkr utgörs av omkostnader och 0,36 Mkr utgörs av intäkter.

Beslut

Nämnden beslutar godkänna föreslagen budgetframställan.

§50

MINT - Mobilt närvårdsteam RJH

Sammanfattning

Katri Hammarberg, sjuksköterska och Magnus Gibson, Överläkare informerar nämnden om Mobila närvårdsteamets (MINT) verksamhet och uppdrag. Målet för teamet är en ökad trygghet för individer och deras närstående vid en instabil eller multisviktande situation, samt att om möjligt undvika onödiga sjukhusinläggningar. Sjukdomar, funktionsnedsättningar och omvårdnadsbehov ses över under en period för att optimera livssituationen. Teamet har möjlighet att ansluta ca 25 patienter i taget. Teamet består av 2 läkare och 2 sjuksköterskor, alla med specialistkompetens. MINT teamet reser runt i hela länet och har bland annat läkemedelsgenomgångar, utför provtagningar, vårdplaner och kompletterande utredningar. Hembesök från Mobila Närvårdsteamet är avgiftsfria.

Beslut

Nämnden gläds åt att verksamheten finns och tackar för informationen. Nämnden beslutar godkänna informationen.

§51

Tertialrapport April 2023

Sammanfattning

Förvaltningschef Ulrika Eriksson informerar nämnden om det ekonomiska resultatet jämfört med budget för nämndens respektive kostnadsställen. Patientnämnden redovisar ett ekonomiskt överskott på 96 000 kr per den sista april 2023. För helår 2023 prognostiseras ett nollresultat.

Beslut

Nämnden beslutar godkänna tertialrapport April 2023.

Beslutsunderlag

- Tertialrapport April 2023 (Patientnämnden)

§52

Sommarplanering 2023

Sammanfattning

Förvaltningschef Ulrika Eriksson informerar nämnden om förvaltningens sommarplanering och bemanning.

Beslut

Nämnden beslutar godkänna informationen.

§53

Uppföljning av patientnämndsverksamhet januari-april 2023

Sammanfattning

Förvaltningschef Ulrika Eriksson informerar nämnden om antal inkomna ärenden, de vanligaste kontactorsakerna och att det vanligaste kontaktsättet till patientnämnden numera är via 1177.se. Under perioden har patientnämndens förvaltning tagit emot drygt 100 samtal som är av rådgivande och informerande karaktär.

Beslut

Nämnden beslutar godkänna uppföljning av patientnämndens verksamhet för första tertialen.

§54

Revisionsrapport: Grundläggande granskning av Patientnämnden 2022

Sammanfattning

Ordförande Harriet Jorderud informerar nämnden om att revisions sammanfattande bedömning är att patientnämnden bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande sätt.

Beslut

Nämnden beslutar att de tagit del av revisionsrapporten.

Beslutsunderlag

- REV-14-2022 Patientnämnden

§55

Patientsäkerhet

Sammanfattning

Förvaltningschef Ulrika Eriksson informerar nämnden om Patientnämndens deltagande i Lokal samverkansgrupp för patientsäkerhet (LSG Patientsäkerhet), vilka deltagare som ingår samt om de ramar som uppdraget innebär.

Beslut

Nämnden har tagit del av informationen och beslutar godkänna informationen.

Beslutsunderlag

- Uppdrag för Lokal samverkansgrupp för patientsäkerhet LSG Patientsäkerhet (74487_1)

§56

Årsredovisning 2022

Sammanfattning

Ordförande Harriet Jorderud informerar nämnden att Regionfullmäktige beslutat att godkänna patientnämndens årsredovisning 2022.

Beslut

Nämnden noterar Regionfullmäktiges beslut.

Beslutsunderlag

- §33 Regionfullmäktige Årsredovisning 2022 för patientnämnden(RS9742023)

§57

Ansvarsprovning 2022

Sammanfattning

Ordförande Harriet Jorderud informerar nämnden att Regionfullmäktige beslutat att Patientnämnden och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2022.

Beslut

Nämnden noterar Regionfullmäktiges beslut.

Beslutsunderlag

- §36 Regionfullmäktige Ansvarsprovning 2022 för nämnder och förbund(306115)

§58

Regionkonferens 2023

Sammanfattning

Nämnden informeras om innehållet i den digitala Regionkonferensen som ägt rum under april. Under konferensen lyftes bland annat glesbygdsmedicin och dess utmaningar. Representant från patientförsäkringen (LÖF) samt Inspektionen för vård och omsorg (IVO) informerade. Föreläsning av jurist med koppling till patientnämndens verksamhet föredrogs.

Beslut

Nämnden beslutar godkänna informationen.

§59

Övrigt

Sammanfattning

Inga övriga frågor.

§60

Nästa sammanträde

Beslut

Nästa sammanträde 21 September 2023, inleds med ett studiebesök på patientnämndens förvaltning.

§61

Mötet avslutas

Sammanfattning

Ordförande Harriet Jorderud önskar trevlig sommar och avslutar sammanträdet.

5

Ny ersättare till patientnämnden

§86

Valärenden 2023 (RS/1/2023)

Sammanfattning

1. Regionens revisor: Fyllnadsval av revisor för perioden fram till och med 2026 års ansvarsprövning i stället för Tommy Jakobsson (SD) som avsagt sig uppdraget.
2. Hälso- och sjukvårdsnämnden: Fyllnadsval av ersättare för perioden fram till och med 2026-12-31 i stället för Ewa-Lena Sundström (SD) som avsagt sig uppdraget.
3. Samordningsförbundet: Fyllnadsval av revisor för perioden fram till och med 2026-12-31 i stället för Tommy Jakobsson (SD) som avsagt sig uppdraget.
4. Patientnämnden: Fyllnadsval av ersättare för perioden fram till och med 2026-12-31 i stället för Karina Mårell (KD) som avsagt sig uppdraget.
5. Kammarrätten: Val av 4 nämndemän för perioden 2024-01-01 till 2027-12-31.
6. Hovrätten: Val av 10 nämndemän för perioden 2024-01-01 till 2027-12-31.

Beslut

1. Regionens revisorer: Fyllnadsval av revisor för perioden fram till och med 2026 års ansvarsprövning i stället för Tommy Jakobsson (SD) som avsagt sig uppdraget.

Till revisor utses:
Olle Gustafsson (SD)

2. Hälso- och sjukvårdsnämnden: Fyllnadsval av ersättare för perioden fram till och med 2026-12-31 i stället för Ewa-Lena Sundström (SD) som avsagt sig uppdraget.

På valberedningens förslag utses:
Ronny Karlsson (SD)

3. Samordningsförbundet: Fyllnadsval av revisor för perioden fram till och med 2026-12-31 i stället för Tommy Jakobsson (SD) som avsagt sig uppdraget.

På valberedningens förslag utses:
Olle Gustafsson (SD)

4. Patientnämnden: Fyllnadsval av ersättare för perioden fram till och med 2026-12-31 i stället för Karina Mårell (KD) som avsagt sig uppdraget.

Regionfullmäktige

2023-06-21

På valberedningens förslag utses:
Stig Andersson (KD)

5. Kammarrätten: Val av 4 nämndemän för perioden 2024-01-01 till 2027-12-31.

På valberedningens förslag utses:
Hans Cederberg (S)
Marie Hermansson (S)
Jonas Johansson (V)
Andreas Köhler (M)

6. Hovrätten: Val av 10 nämndemän för perioden 2024-01-01 till 2027-12-31.

På valberedningens förslag utses:
Jessica Rundberg (S)
Kjell Grafström (S)
Sara Eriksson (S)
Patrick Rosenberg (S)
Catarina Antán (V)
Eva Jerand (KD)
Thomas Andersson (C)
Margareta Gladh (M)
Barbro Larbring Rönngren (M)
Anette Rangdag (SD)

Jäv

De ledamöter som enligt 5 kap. 48 § kommunallagen (2017:725) är jäviga deltar inte i beslutspunkt 1 och 3.

Beslutsunderlag

- Protokoll Valberedningen 2023-06-20

Paragrafen är justerad

6

Verksamhetsplan 2024

Verksamhetsplan 2023

Patientnämnden

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
Uppgifter.....	4
Mål och uppdrag.....	5
Planeringsförutsättningar.....	6
Strategi för vård.....	7
God och nära vård i hela Jämtland Härjedalen	7
Strategi för våra medarbetare.....	8
Säkra långsiktig kompetensförsörjning och goda anställningsvillkor	8
Aktivt medarbetarskap och ledarskap	8
Utveckla en hälsofrämjande arbetsmiljö.....	8
Strategi för ekonomi.....	9
En ekonomi i balans genom god styrning och uppföljning	9
Budgetram och investeringsplan	10
Budgetramar	10
Uppföljning, uppsiktsplikt och internkontroll.....	11
Uppföljning.....	11
Intern kontroll	11

Inledning

Patientnämndens uppdrag är att verka för goda kontakter mellan patienter och personal samt att stödja och hjälpa enskilda patienter. Detta när man som patient inte är nöjd med vårdens insatser - som patient ska man få en god vård och ett gott bemötande. Synpunkter och klagomål ska verka för en bättre vård och bättre patientsäkerhet.

Patientnämnden har också ett uppdrag att ansvara för att rekrytera, utbilda och tillsätta stödpersoner till patienter inom den psykiatriska tvångsvården.

Under 2022 har patientnämnden mottagit allt fler ärenden. Det kan med största säkerhet tillskrivas tillkomsten av att möjlighet till klagomål även kan ges via 1177, vilket medfört att tröskeln, för att inge klagomål på ett mer tillgängligt sätt, blivit lägre. För 2023 förväntas antal ärenden uppgå till 2022 års omfattning. Detta innebär en ökning med 20 procent jämfört med 2021.

Patientnämnden kommer under 2023 att fortsättningsvis hantera analyser och rapporter så de kommer att få effekt och bli till nytta för vårdens verksamheter. Vidare kommer nämnden att utveckla kommunikationen mellan nämnden och vårdens verksamheter samt fortsätta ge informationen till hälso- och sjukvårdsnämnden utifrån nämndens framtagna rapporter och analyser.

Patientsäkerhet kommer även under 2023 vara en aktuell fråga för nämnden och kommer därför tas upp som en stående punkt på nämndens föredragningslista. Nämndens ledamöter kommer att få utbildningsinsatser inom Säker Vård (Socialstyrelsen) samt kommer olika företrädare för vårdens verksamheter att bjudas in till nämndens sammanträden där information och kunskapsutbyte/inhämtande kan ske.

Den budgetram som patientnämnden erhållit för 2023 ser ut att kunna ge nämnden de förutsättningar som behövs för genomförande av verksamhetens planeringar. Förhoppningarna är goda att kunna ha en ekonomi i balans och samtidigt bedriva en hög kvalitet i nämndens verksamhet.

Harriet Jorderud (S)

Patientnämndens ordförande

Uppgifter

Patientnämnden i Jämtlands län bedriver en lagstadgad verksamhet utifrån Lag (2017:372) om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården samt det reglemente som fastställts av regionfullmäktige. Övriga styrdokument är delegationsbestämmelser för patientnämnden i Jämtlands län och dokumenthanteringsplan för patientnämnden.

Patientnämndernas huvudsakliga uppgift är att på ett lämpligt sätt hjälpa patienter att föra fram klagomål till vårdgivare och få dem besvarade av vårdgivaren. Patientnämnderna ska även:

1. tillhandahålla eller hjälpa patienter att få den information patienterna behöver för att kunna ta till vara sina intressen i hälso- och sjukvården och hjälpa patienter att vända sig till rätt myndighet,
2. främja kontakterna mellan patienter och vårdpersonal,
3. rapportera iakttagelser och avvikelser av betydelse för patienterna till vårdgivare och vårdenheter, och
4. informera allmänheten, hälso- och sjukvårdspersonalen och andra berörda om sin verksamhet.

Om patienten är ett barn, ska patientnämnden särskilt beakta barnets bästa.

Patientnämnderna ska göra Inspektionen för vård och omsorg (IVO) uppmärksam på förhållanden av relevans för myndighetens tillsyn. Patientnämnderna ska samverka med IVO så att myndigheten kan fullgöra sina skyldigheter.

Patientnämnderna ska bidra till kvalitetsutveckling, hög patientsäkerhet och till att verksamheterna inom hälso- och sjukvården anpassas efter patienternas behov och förutsättningar genom att årligen analysera inkomna klagomål och synpunkter samt uppmärksamma regionen eller kommunen på riskområden och hinder för utveckling av vården.

Patientnämnden har i uppdrag att utse stödpersoner till patienter som tvångsvårdas inom psykiatri eller som isoleras enligt smittskyddslagen.

Mål och uppdrag

Verksamhetsplanen innehåller resultatmål och aktiviteter utifrån regionfullmäktiges övergripande strategier. Patientnämnden har fastställt resultatmål och aktiviteter utifrån följande områden:

- Strategi för vård
- Strategi för våra medarbetare
- Strategi för ekonomi

Planeringsförutsättningar

Planeringsförutsättningarna inför 2023 är goda. Patientnämnden har erhållit den budgetram som vi äskade om, vilket skapar goda förutsättningar för att ha en ekonomi i balans under året och för att bedriva en verksamhet av hög kvalitet.

Den första januari 2023 inleds en ny mandatperiod med nyttillträdde ledamöter och ersättare. Under året kommer ledamöterna utbildas i patientnämndens uppdrag och verksamhet.

Ett utvecklingsarbete som vi ser som viktigt under kommande år är att stärka informationssäkerheten. Bland annat innebär det att se över vilka möjligheter det finns att kunna skapa en säker, digital kommunikationskanal med de vårdgivare som vi har kontakt med. I dagsläget skickas pappersbrev, vilket inte är optimalt. Ett arbete har även påbörjats tillsammans med diariet och område patientsäkerhet för att kunna skicka skrivelser via diariet till vårdverksamheter, istället för som idag då de går direkt till verksamhetschef. Förändringen kommer delvis innebära en ökad informationssäkerhet, då viss pappershantering försvinner.

2023 kommer vi att utveckla samarbete med område patientsäkerhet med syfte att främja möjligheterna till att vårdverksamheterna kan tillvarata patienters synpunkter och klagomål på ett bättre sätt. Patientnämndens förvaltning kommer att vara deltagare i den Lokala samverkansgruppen (LSG) för patientsäkerhet där verksamhetsrepresentanter från både region och kommun deltar. I den konstellationen är förhoppningen att patientnämnden kan delge aktuella patientsäkerhetsrisker och problemområden som patienter fört fram till oss, men även att fånga upp sådant som verksamheterna ser som problem och riskområden.

Strategi för vård

God och nära vård i hela Jämtland Härjedalen

Uppdrag till styrelse och nämnder: Hälso- och sjukvårdsnämnden och patientnämnden ska utveckla invånar- och patientmedverkan till en naturlig del av verksamhetsutvecklingsarbetet.

Aktiviteter	Start- och slutdatum	Beskrivning
Patientnämnden ska inleda ett strukturerat samarbete med område patientsäkerhet med syfte att utveckla invånar- och patientmedverkan till en naturlig del av verksamhetsutvecklingsarbetet.	2023-01-01 2023-12-31	Utveckla samarbetet för att vårdskadeprevention ska kunna dra större nytta av de patientnämndsärenden som inkommer till dem - Hur kan vi jobba ihop mer strukturerat? Hur kommunicerar vi tydligare och dokumenterar?
Patientnämnden ska vara en deltagare i LSG (lokal samverkansgrupp) för patientsäkerhet	2023-01-01 2023-12-31	- Patientnämndens uppdrag i grupperingen blir att lyfta aktuella trender, tendenser och patientsäkerhetsrisker i de synpunkter och klagomål som inkommer från patienter. - Uppdraget innebär också att patientnämnden tar del av de aktuella frågor och patientsäkerhetsfrågor som lyfts och utifrån dessa bidra med patienters erfarenheter och synpunkter
Patientnämnden ska redovisa sina rapporter för hälso- och sjukvårdsnämnden	2023-01-01 2023-12-31	

Uppdrag till styrelse och nämnder: Patientnämnden ska utveckla effektiva arbetssätt för att kommunicera med vårdgivare och medborgare

Aktiviteter	Start- och slutdatum	Beskrivning
Se över möjligheter till att kommunicera digitalt med vårdgivare	2023-01-01 2023-12-31	
Utveckla arbetssätten i kommunikationen med vårdgivare.	2023-01-01 2023-12-31	Sker i samarbete med område patientsäkerhet och diariet. Planen är att patientnämnden framöver kommer att skicka skrivelser via Diariet och inte som nu direkt till verksamhetschef.

Strategi för våra medarbetare

Säkra långsiktig kompetensförsörjning och goda anställningsvillkor

Uppdrag till styrelse och nämnder: Regionstyrelsen och nämnderna ska skapa förutsättningar för en fungerande kompetensförsörjning utifrån uppdrag och behov, verksamhetsutveckling, arbetsmetoder och kompetens.

Aktiviteter	Start- och slutdatum	Beskrivning
Samtliga medarbetare ska ha en individuell utvecklingsplan som revideras årligen	2023-01-10 2023-12-31	
Erbjuda medarbetare kurser och utbildningar som är relevanta för den egna och verksamhetens utveckling.	2023-01-10 2023-12-31	
Patientnämndens förvaltning ska HBTQI- och mångfaldsdiplomeras	2023-01-10 2023-12-31	
Medarbetare ska utbildas i och börja använda nya avvikelssystemet Synergi	2023-01-10 2023-12-31	

Aktivt medarbetarskap och ledarskap

Uppdrag till styrelse och nämnder: Regionstyrelsen och nämnderna ska utveckla chefers förutsättningar för att bedriva ett aktivt och utvecklande ledarskap.

Aktiviteter	Start- och slutdatum	Beskrivning
Erbjuda kompetensutveckling som är relevanta för den egna och för verksamhetens utveckling	2023-01-10 2023-12-31	

Utveckla en hälsofrämjande arbetsmiljö

Uppdrag till styrelse och nämnder: Regionstyrelsen och nämnderna ska utveckla ett mer förebyggande systematiskt arbetsmiljöarbete och säkerställa att det systematiska arbetsmiljöarbetet sker på samtliga nivåer i organisationen.

Aktiviteter	Start- och slutdatum	Beskrivning
Arbetsmiljö ska vara en stående punkt på APT.	2023-01-10 2023-12-31	

Strategi för ekonomi

En ekonomi i balans genom god styrning och uppföljning

Uppdrag till styrelse och nämnder: Regionstyrelsen och samtliga nämnder ska arbeta med att minska kostnadsdrivningen.

Aktiviteter	Start- och slutdatum	Beskrivning
Avvikelser från verksamhetsresultat följs upp löpande. Åtgärder ska vidtas utan dröjsmål för att kunna hantera förändringar/avvikelser inom fastställd budgetram.	2023-01-10 2023-12-31	

Uppdrag till styrelse och nämnder: Verksamheten ska hålla sig inom budgetramen för 2023

Verksamhetsmål

Mål	Beskrivning	Målvärde 2023
Budget i balans		

Budgetram och investeringsplan

Budgetramar

Årets strategi för att hålla budget

Anslag för patientnämndens verksamhet 2023 är 3,5 mkr – vilket motsvarar både äskandet samt 2022 år budgetram uppräknad med LPIK exkl. läkemedel för 2023, motsvarande 3,8%, enligt de ekonomiska planeringsförutsättningarna.

En tät och regelbunden uppföljning av det ekonomiska resultatet krävs för att kunna fånga upp ev avvikelser mot budget

Budgetramar per kostnadsställe inom Patientnämnden

Budget per kostnadsställe

tkr	In- ter- na in- täk- ter	Ex- terna in- täk- ter	Summa intäkts- budget	Personal- kostnader	Övriga omkost- nader	Inter- na kost- nader	Summa kostnads- budget	SUMMA NETTO- BUDGET
Nämnd kst 6101	0	0	0	-210	-20	0	-230	-230
Förvalt- ning kst 6102	0	400	400	-3017	-318	0	-3335	-2935
Stödper- soner, kst 6103	0	0	0	-330	-5	0	-335	-335
Total	0	400	400	-3557	-343	0	-3900	-3500

Budgetram för 2023 har utökats från föregående år med 200Tkr till 3,5Mkr.

Uppföljning, uppsiktsplikt och internkontroll

Patientnämnden ska:

- se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Nämnden ska årligen fastställa en plan för och följa upp den interna kontrollen,
- vid fullmäktigesammanträden redovisa uppdrag som fullgjorts enligt delegation från fullmäktige,
- informera från verksamheten om ärenden som har betydelse för fullmäktiges utövning av sin verksamhetsstyrning (patientnämnden rapport) samt
- årligen delge fullmäktige patientnämndens årsberättelse.

Uppföljning

Patientnämnden beslutar om och följer upp verksamhetsplan tre gånger per år; i samband med tertialrapport april, delårsbokslut augusti samt årsbokslut december.

Intern kontroll

Uppföljning av internkontrollplanen sker två gånger per år (augusti och december)

7

Stödpersonsverksamheten

Patientnämnden i Jämtlands län
Region Jämtland Härjedalen
Ulrika Eriksson, Förvaltningschef Patientnämnden
E-post: Ulrika.eriksson@regionjh.se
Telefon: 063-14 75 46

2023-09-11

Beslut om arvodesnivå för stödpersoner i Region Jämtland Härjedalen 2024

Arvodet för stödpersoner i Region Jämtland Härjedalen fastställs från och med första januari 2024 till 1 719 kronor per månad, vilket motsvarar 3% av prisbasbeloppet för 2024.

Arvodet fastställs med hänvisning till utdrag ut sammanträdesprotokoll, Patientnämnden 2005-06-09 §24.

Nytt beslut om arvodet i förhållande till prisbasbeloppet ska tas varje år.

I tjänsten

Ulrika Eriksson
Förvaltningschef
Patientnämnden

13

Tertialrapport april 2023

Tertialrapport April 2023

Patientnämnden

Innehållsförteckning

Mål	3
Strategi för vård	3
Strategi för våra medarbetare	4
Strategi för ekonomi	6
Ekonomisk analys	7

Mål

Strategi för vård

God och nära vård i hela Jämtland Härjedalen

Hälso- och sjukvårdsnämnden och patientnämnden ska utveckla invånar- och patientmedverkan till en naturlig del av verksamhetsutvecklingsarbetet.

Aktiviteter	Beskrivning	Start- och slutdatum	Kommentar
 Patientnämnden ska fördjupa det strukturerade samarbetet med område patientsäkerhet med syfte att utveckla invånar- och patientmedverkan till en naturlig del av verksamhetsutvecklingsarbetet.	Utveckla samarbetet för att vårdskadeprevention ska kunna dra större nytta av de patientnämndsärenden som inkommer till dem - Hur kan vi jobba ihop mer strukturerat? Hur kommunicerar vi tydligare och dokumenterar?	2023-01-01 2023-12-31	Möten har skett regelbundet en gång per månad under våren. Planen är att fortsätta utveckla samarbetsformer så att område patientsäkerhet på ett bättre sätt kan tillvarata patientnämndens iakttagelser och inkomna synpunkter och klagomål.
 Patientnämnden ska vara en deltagare i LSG (lokal samverkansgrupp) för patientsäkerhet	- Patientnämndens uppdrag i grupperingen blir att lyfta aktuella trender, tendenser och patientsäkerhetsrisker i de synpunkter och klagomål som inkommer från patienter. - Uppdraget innebär också att patientnämnden tar del av de aktuella frågor och patientsäkerhetsfrågor som lyfts och utifrån dessa bidra med patienters erfarenheter och synpunkter	2023-01-01 2023-12-31	Ny uppdragsbeskrivning för LSG patientsäkerhet och klar och beslutad.
 Patientnämnden ska redovisa sina rapporter för hälso- och sjukvårdsnämnden		2023-01-01 2023-12-31	Patientnämnden har rapporterat till hälso- och sjukvårdsnämnden två gånger under perioden

Patientnämnden ska utveckla effektiva arbetssätt för att kommunicera med vårdgivare och medborgare

Aktiviteter	Beskrivning	Start- och slutdatum	Kommentar
▶ Utveckla arbets-sätten i kommu-nikationen med vårdgivare.	Sker i samarbete med område patientsäkerhet och diariet. Planen är att patientnämnden framöver kommer att skicka skrivelser via Diariet och inte som nu direkt till verksamhetschef.	2023-01-01 2023-12-31	Det nya arbetssättet har startat med några verksamhetsområden, och kommer genomfö-ras med samtliga verk-samheter inom hälso- och sjukvården till hösten 2023.

Hög tillgänglighet och kontinuitet i vården

Regionstyrelsen och hälso-och sjukvårdsnämnden ska vidareutveckla åtgärder i syfte att tillhandahålla vård i rimlig tid och omhänderta den uppskjutna vården.

■ Gäller inte patientnämnden

Strategi för våra medarbetare

Säkra långsiktig kompetensförsörjning och goda anställningsvillkor

Regionstyrelsen och nämnderna ska skapa förutsättningar för en fungerande kompetensförsörjning utifrån uppdrag och behov, verksamhetsutveckling, arbetsmetoder och kompetens.

Aktiviteter	Beskrivning	Start- och slutdatum	Kommentar
■ Samtliga medar-be-tare ska ha en indivi-duell utvecklingsplan som revideras årlig-en		2023-01-10 2023-12-31	Sker under hösten 2023
▶ Erbjuda medarbetare kurser och utbild-ningar som är rele-vanta för den egna och verksamhetens utveckling.		2023-01-10 2023-12-31	Medarbetare har del-tagit på flera webbba-serade utbildningar under våren, bland annat inom brukarinfly-tande, om existentiell hälsa. Utbildning i Hjärt-lungräddning har genomförts
▶ Patientnämndens förvaltning ska HBTQI- och mång-faldsdiplomeras		2023-01-10 2023-12-31	Utbildningen har på-börjats under våren, och kommer slutföras i september/oktober 2023.

Aktiviteter	Beskrivning	Start- och slutdatum	Kommentar
!	Medarbetare ska utbildas i och börja använda nya avvikelssystemet Synergi	2023-01-10 2023-12-31	Införandet av nya avvikelssystemet har försenats i regionen, och kommer med all sannolikhet inte sjösättas under 2023.

Aktivt medarbetarskap och ledarskap

Regionstyrelsen och nämnderna ska utveckla chefers förutsättningar för att bedriva ett aktivt och utvecklande ledarskap.

Aktiviteter	Beskrivning	Start- och slutdatum	Kommentar
▶	Erbjuda kompetensutveckling som är relevanta för den egna och för verksamhetens utveckling	2023-01-10 2023-12-31	Medarbetare har deltagit på flera webbaserade utbildningar under våren, bland annat inom brukarinflytande, om existentiell hälsa. Utbildning i Hjärt-lungräddning har genomförts

Utveckla en hälsofrämjande arbetsmiljö

Regionstyrelsen och nämnderna ska utveckla ett mer förebyggande systematiskt arbetsmiljöarbete och säkerställa att det systematiska arbetsmiljöarbetet sker på samtliga nivåer i organisationen.

Aktiviteter	Beskrivning	Start- och slutdatum	Kommentar
▶	Arbetsmiljö ska vara en stående punkt på APT för att utveckla ett mer förebyggande systematiskt arbetsmiljöarbete och säkerställa att det systematiska arbetsmiljöarbetet sker på samtliga nivåer i organisationen.	2023-01-10 2023-12-31	

Strategi för ekonomi

En ekonomi i balans genom god styrning och uppföljning

Regionstyrelsen och samtliga nämnder ska arbeta med att minska kostnadsdrivningen.

Aktiviteter	Beskrivning	Start- och slutdatum	Kommentar
	Avvikelse från verksamhetsresultat följs upp löpande. Åtgärder ska vidtas utan dröjsmål för att kunna hantera förändringar/avvikelse inom fastställt budgetram.	2023-01-10 2023-12-31	Patientnämnden redovisar ett ekonomiskt överskott på 96 000 kr per sista april 2023

Verksamheten ska hålla sig inom budgetramen för 2023

Verksamhetsmål (alla nivåer)	Utfall	Målvärde	Kommentar
 Budget i balans	 Ja		

Ekonomisk analys

Ekonomiskt utfall mot föregående år

Det totala ackumulerade utfallet för 2023 är -1,100 miljoner kronor vilken är 69 tkr lägre jämfört med föregående år, då det totala ackumulerade utfallet för perioden var -1,169 miljoner kr.

Ekonomiskt resultat jämfört med budget

Patientnämnden redovisar ett överskott på +96 tKr, varav -17 tkr är på intäkter, +54 tKr är på personalkostnader och +56 tKr övriga kostnader. Fördelningen per kostnadsställe är följande:

- Kostnadsställe 6101 Patientnämnden: +10 tkr
- Kostnadsställe 6102 Patientnämndens förvaltning: +66 tkr
- Kostnadsställe 6103 Stödpersoner: +19 tkr

Nämnden har ett överskott på +10 tkr. Hittills har två sammanträden genomförts i år.

Förvaltningen har ett underskott på -17 tKr på intäkter, vilket förklaras av att budgeten lagts för högt. Detta kommer att justeras till 2024 års budget. Personalkostnader har ett överskott på +32 tkr vilket förklaras av partiella tjänstledigheter. Övriga kostnader på förvaltningen har ett överskott på +48 tkr vilket förklaras av att tjänsteresor och konferenser/utbildningar på annan ort ännu inte genomförts i år.

Stödpersonsverksamheten har ett överskott på +19 tkr. Budgeten för denna verksamhet har utökats i år, då den tidigare haft minusresultat under flera år.

Patientnämndens prognos är +-0 på helår.

Intäkter och kostnader i tkr	Ack utfall	Ack budget	Bud-Utf Diff	Ack utfall fg år	Ack utf- Ack fg år Diff
Patientavgifter	0	0	0	0	0
Försäljning	116	133	-17	114	2
Erhållna bidrag	0	0	0	0	0
Övriga intäkter	0	0	0	0	0
Summa Intäkter	116	133	-17	114	2
Personalkostnader	-1 161	-1 215	54	-1 245	84
Köpt riks- och regionvård	0	0	0	0	0
Köp av verksamhet	0	0	0	0	0
Verksamhetsanknutna tjänster	0	-3	3	0	0
Inhyrd personal	0	0	0	0	0
Läkemedel	0	0	0	0	0
Sjukvårdsart, övr mat o varor	0	0	0	0	0
Lämnade bidrag	0	0	0	0	0
Fastighetskostnader	0	0	0	0	0
Konsultkostnader	0	0	0	0	0
Övriga kostnader	-55	-111	56	-38	-17

Avskrivning- ar/finansnetto	0	0	0	0	0
Summa Bruttokostna- der	-1 216	-1 329	113	-1 283	67
Summa Verksamhet- ens nettokostnader	-1 100	-1 196	96	-1 169	69

14

Delårsrapport augusti 2023

Delårsrapport augusti 2023

Patientnämnden

Innehållsförteckning

Händelser av väsentlig betydelse	3
Mål	4
Strategi för vård	4
Strategi för våra medarbetare	5
Strategi för ekonomi	6
Verksamhet	8
Ekonomisk analys	10
Ekonomiskt utfall mot föregående år	10
Ekonomiskt resultat jämfört med budget	10
Väsentliga personalförhållanden	12
Antal anställda	12
Sjukfrånvaro - ökade frisktal	12

Händelser av väsentlig betydelse

- Från och med den första oktober kommer patientnämnden att skicka sina skrivelser till vårdgivaren, via diariet. Tidigare har dessa skickats direkt till vårdgivaren vilket resulterat i att flertalet inte blivit diarieförda i Platina av vårdgivaren. Förändringen sker utifrån önskemål både från diariet och vårdverksamheterna. Syftet är att underlätta för vårdgivarna, för att säkerställa lagstiftningen gällande diarieföring, men även för att stärka informationssäkerheten. Redan tidigare i år har detta arbetssätt införts med några verksamhetsområden, med gott resultat.
- Under året genomför patientnämndens förvaltning HBTQI- och mångfaldsdiplomering, och utbildningen beräknas vara klar under hösten. Målet med diplomeringen är att verksamheten påbörjar ett strukturerat och långsiktigt arbete kring hbtqi, normer och jämlikhet för ett gott bemötande av våra målgrupper, och en öppen och inkluderande arbetsmiljö. Ämnen som berörs under utbildningen är bland annat: Normer som rör kön och sexualitet, normsamverkan, bemötande, hbtqi- begrepp; dåtid och nutid, hälsa- och levnadsvillkor, samt minoritetsstress.

Mål

Arbetet med att uppfylla verksamhetens mål och aktiviteter fortgår enligt plan, och beräknas vara uppfyllda innan årets slut.

Strategi för vård

God och nära vård i hela Jämtland Härjedalen

Hälso- och sjukvårdsnämnden och patientnämnden ska utveckla invånar- och patientmedverkan till en naturlig del av verksamhetsutvecklingsarbetet.

Aktiviteter	Beskrivning	Start- och slutdatum	Kommentar
 Patientnämnden ska fördjupa det strukturerade samarbetet med område patientsäkerhet med syfte att utveckla invånar- och patientmedverkan till en naturlig del av verksamhetsutvecklingsarbetet.	Utveckla samarbetet för att vårdskadeprevention ska kunna dra större nytta av de patientnämndsärenden som inkommer till dem - Hur kan vi jobba ihop mer strukturerat? Hur kommunicerar vi tydligare och dokumenterar?	2023-01-01 2023-12-31	Möten har skett regelbundet en gång per månad under våren, och kommer att fortsätta under hösten. Planen är att fortsätta utveckla samarbetsformer så att område patientsäkerhet på ett bättre sätt kan tillvarata patientnämndens iakttagelser och inkomna synpunkter och klagomål.
 Patientnämnden ska vara en deltagare i LSG (lokal samverkansgrupp) för patientsäkerhet	- Patientnämndens uppdrag i grupperingen blir att lyfta aktuella trender, tendenser och patientsäkerhetsrisker i de synpunkter och klagomål som inkommer från patienter. - Uppdraget innebär också att patientnämnden tar del av de aktuella frågor och patientsäkerhetsfrågor som lyfts och utifrån dessa bidra med patienters erfarenheter och synpunkter	2023-01-01 2023-12-31	Ny uppdragsbeskrivning för LSG patientsäkerhet och klar och beslutad. Patientnämndens förvaltningschef deltar vid mötena
 Patientnämnden ska redovisa sina rapporter för hälso- och sjukvårdsnämnden		2023-01-01 2023-12-31	Patientnämnden har rapporterat till hälso- och sjukvårdsnämnden tre gånger under 2023

Patientnämnden ska utveckla effektiva arbetssätt för att kommunicera med vårdgivare och medborgare

- Det nya arbetssättet har startat med några verksamhetsområden, och kommer genomföras med samtliga verksamheter inom hälso- och sjukvården från och med första oktober 2023.

Aktiviteter	Beskrivning	Start- och slutdatum	Kommentar
Utveckla arbetssätten i kommunikationen med vårdgivare.	Sker i samarbete med område patientsäkerhet och diariet. Planen är att patientnämnden framöver kommer att skicka skrivelser via Diariet och inte som nu direkt till verksamhetschef.	2023-01-01 2023-12-31	Det nya arbetssättet har startat med några verksamhetsområden, och kommer genomföras med samtliga verksamheter inom hälso- och sjukvården från och med första oktober 2023.

Strategi för våra medarbetare

Säkra långsiktig kompetensförsörjning och goda anställningsvillkor

Regionstyrelsen och nämnderna ska skapa förutsättningar för en fungerande kompetensförsörjning utifrån uppdrag och behov, verksamhetsutveckling, arbetsmetoder och kompetens.

Aktiviteter	Beskrivning	Start- och slutdatum	Kommentar
Samtliga medarbetare ska ha en individuell utvecklingsplan som revideras årligen		2023-01-10 2023-12-31	Sker under hösten 2023
Erbjuda medarbetare kurser och utbildningar som är relevanta för den egna och verksamhetens utveckling.		2023-01-10 2023-12-31	Medarbetare har deltagit på flera webbaserade utbildningar under våren, bland annat inom brukarinflytande, om existentiell hälsa. Utbildning i Hjärt-lungräddning har genomförts
Patientnämndens förvaltning ska HBTQI- och mångfaldsdiplomeras		2023-01-10 2023-12-31	Utbildningen har påbörjats under våren, och kommer slutföras i september/oktober 2023.
Medarbetare ska utbildas i och börja använda nya avvikelssystemet Synergi		2023-01-10 2023-12-31	Införandet av nya avvikelssystemet har försenats i regionen, och kommer med all sannolikhet inte sjösättas under 2023.

Aktivt medarbetarskap och ledarskap

Regionstyrelsen och nämnderna ska utveckla chefers förutsättningar för att bedriva ett aktivt och utvecklande ledarskap.

Aktiviteter	Beskrivning	Start- och slutdatum	Kommentar
▶	Erbjuda kompetensutveckling som är relevanta för den egna och för verksamhetens utveckling	2023-01-10 2023-12-31	Medarbetare har deltagit på flera webbaserade utbildningar under våren, bland annat inom brukarinflytande, om existentiell hälsa. Utbildning i Hjärtlungräddning har genomförts

Utveckla en hälsofrämjande arbetsmiljö

Regionstyrelsen och nämnderna ska utveckla ett mer förebyggande systematiskt arbetsmiljöarbete och säkerställa att det systematiska arbetsmiljöarbetet sker på samtliga nivåer i organisationen.

Aktiviteter	Beskrivning	Start- och slutdatum	Kommentar
▶	Arbetsmiljö ska vara en stående punkt på APT för att utveckla ett mer förebyggande systematiskt arbetsmiljöarbete och säkerställa att det systematiska arbetsmiljöarbetet sker på samtliga nivåer i organisationen.	2023-01-10 2023-12-31	Diskussion och reflektion vid samtliga APT.

Strategi för ekonomi

En ekonomi i balans genom god styrning och uppföljning

Regionstyrelsen och samtliga nämnder ska arbeta med att minska kostnadsdrivningen.

- Nämnden arbetar aktivt för att hålla nere de kostnader som går att påverka, vilket innebär att i möjligaste mån undvika tjänsteresor och välja/förespråka digitala alternativ.

Aktiviteter	Beskrivning	Start- och slutdatum	Kommentar
	Avvikelser från verksamhetsresultat följs upp löpande. Åtgärder ska vidtas utan dröjsmål för att kunna hantera förändringar/avvikelser inom fastställd budgetram.	2023-01-10 2023-12-31	Patientnämnden redovisar ett ekonomiskt överskott på 303 tkr per sista augusti 2023

Verksamheten ska hålla sig inom budgetramen för 2023

Verksamhetsmål (alla nivåer)	Utfall	Målvärde	Kommentar
 Budget i balans	 Ja		Patientnämnden redovisar ett ekonomiskt överskott på 303 t kr per sista augusti. prognosen för helår 2023 är ett nollresultat

Verksamhet

Synpunkter och klagomål Under perioden januari-augusti har patientnämnden tagit emot 391 synpunkter och klagomål på vården, vilket är en minskning jämfört med 2022. Se nedanstående tabell.

2018	2019	2020	2021	2022	2023
320	316	261	338	433	391

De vanligaste synpunkterna berör brister i delaktighet, information och bemötande, brister när det gäller undersökning, bedömning och diagnos, samt tillgänglighet och väntetider i vården.

Efter att den nya tjänsten Synpunkter och klagomål lanserades i 1177 Vårdguidens e-tjänster i början av 2022 ses en kraftig ökning av synpunkter som lämnas digitalt, och motsvarar numer hälften av samtliga kontakter. Antalet medborgare som kontaktar patientnämnden via telefon har minskat.

Vi noterar att patientnämndsärenden efterfrågas i större utsträckning av olika verksamheter inom regionen, där det efterfrågas specifika patienterfarenheter kring exempelvis ityg, IT och digitalisering, cancervård, sjukresor, primärvård. Vi ser det som mycket positivt att patientnämndens ärenden utgör en del av patientperspektivet i förbättringsarbeten och beslutsunderlag, och det tydliggör att patientnämnden utgör en betydelsefull aktör i patientsäkerhetsarbetet.

Stödpersonsverksamhet Den sista augusti 2023 pågick totalt åtta stödpersonsuppdrag. Under perioden maj-augusti har ett nytt stödpersonsuppdrag tillsatts. Tillgången på stödpersoner är relativt god, men det pågår en rekryteringskampanj där det specifikt efterfrågas stödpersoner av manligt kön. I maj genomfördes en heldags stödpersonsutbildning, där deltagarna fick ta del av föreläsningar om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar; diagnos och behandling samt socionomers arbete inom psykiatrin.

Utåtriktad verksamhet. Världshälsoorganisationen, WHO, har initierat den 17 september som en återkommande internationell patientsäkerhetsdag. Årets tema är patienten som medskapare. Patientnämnden kommer att delta under en utbildnings/inspirationseftermiddag med ovanstående tema. Förvaltningen har informerat om sin verksamhet för sjuksköterskestudenter på Mittuniversitetet samt för samtliga undersköterskor inom primärvården i länet.

Information och rådgivning I patientnämndens uppdrag ingår att tillhandahålla eller hjälpa patienter att få den information de behöver för att kunna ta till vara sina intressen i hälso- och sjukvården, och hjälpa patienter att vända sig till rätt myndighet. Informationen kan bland annat handla om lagstiftning, rutiner och riktlinjer, eller hänvisning till andra instanser och myndigheter som till exempel patientförsäkringen LÖF eller Inspektionen för Vård och omsorg (IVO). Mellan januari-augusti har patientnämnden tagit emot närmare 200 telefonsamtal som varit av rådgivande/informerande karaktär.

Utvecklingsarbeten De förbättringsprojekt som patientnämnden arbetat med under året har handlat om att anpassa och förbättra arbetssätten utifrån det förändrade kontaktmönster som ses (fler ärenden via 1177.se). Det har även skett en planering inför ärendehantering via diariet, som kommer sjösättas i oktober. Förvaltningen genomför under året en HBTQI- och mångfaldsdiplomering i syfte att stärka kunskap och kompetensen inom det området.

Politiken Patientnämnden har haft ett sammanträde under perioden maj-augusti. Ordförande presenterade aktuella frågor vid regionfullmäktige i juni. I maj genomfördes kommunbesök i Bräcke då nämnden besökte kommunstyrelsen, nära vård (primärvård och ambulans) i Bräcke samt hade ett möte med MAS, socialchef och verksamhetschef för hälso- och sjukvård.

Förvaltningschef har presenterat en rapport för hälso- och sjukvårdsnämnden under perioden.

Ekonomisk analys

Intäkter och kostnader i tkr	Ack utfall	Ack budget	Bud-Utf Diff	Ack utfall fg år	Ack utf- Ack fg år Diff
Patientavgifter	0	0	0	0	0
Försäljning	233	267	-34	228	5
Erhållna bidrag	0	0	0	0	0
Övriga intäkter	0	0	0	0	0
Summa Intäkter	233	267	-34	228	5
Personalkostnader	-2 114	-2 331	217	-2 254	140
Köpt riks- och region-vård	0	0	0	0	0
Köp av verksamhet	0	0	0	0	0
Verksamhetsanknutna tjänster	0	-7	7	0	0
Inhyrd personal	0	0	0	0	0
Läkemedel	0	0	0	0	0
Sjukvårdsart, övr mat o varor	0	0	0	0	0
Lämnade bidrag	0	0	0	0	0
Fastighetskostnader	0	0	0	0	0
Konsultkostnader	0	0	0	0	0
Övriga kostnader	-109	-222	113	-92	-18
Avskrivning-ar/finansnetto	0	0	0	0	0
Summa Bruttokostnader	-2 224	-2 560	336	-2 345	122
Summa Verksamhet-ens nettokostnader	-1 991	-2 293	303	-2 117	126

Ekonomiskt utfall mot föregående år

Det totala ackumulerade utfallet för 2023 är -1,991 miljoner kronor vilken är 126 tkr lägre jämfört med föregående år, då det totala ackumulerade utfallet för perioden var -2,117 miljoner kr.

Ekonomiskt resultat jämfört med budget

Patientnämnden redovisar per den sista augusti ett ekonomiskt överskott på +303 tKr, varav -34 tkr är på intäkter, +217 tKr är på personalkostnader och +120 tKr övriga kostnader. Fördelningen per kostnadsställe är följande:

- Kostnadsställe 6101 Patientnämnden: +13 tkr
- Kostnadsställe 6102 Patientnämndens förvaltning: +257 tkr
- Kostnadsställe 6103 Stödpersoner: +33 tkr

Nämnden har ett överskott på +13 tkr, vilket förklaras av att det inte skett några tjänsteresor hittills i år. Hittills har tre sammanträden genomförts under året.

Förvaltningen har ett underskott på -34 tkr på intäkter, vilket förklaras av att budgeten lagts för högt. Detta kommer att justeras till 2024 års budget. Personalkostnader har ett överskott på +188 tkr vilket förklaras av partiella tjänstledigheter. Övriga kostnader på förvaltningen har ett överskott på +97 tkr vilket förklaras av att tjänsteresor och konferenser/utbildningar på annan ort ännu inte genomförts i år, samt att kostnader för förvaltningens datasystem VSP ännu inte fakturerats till fullo.

Stödpersonsverksamheten har ett överskott på +33 tkr. Budgeten för denna verksamhet har utökats i år, då den tidigare haft minusresultat under flera år.

Med anledning av det svåra ekonomiska läget i regionen i stort strävar patientnämnden mot att vara ytterst återhållsamma när det gäller kostnader som går att påverka, framförallt när det gäller tjänsteresor, där vi i den mån det går i första hand väljer digitala alternativ.

Patientnämndens prognos är +-0 på helår.

Väsentliga personalförhållanden

Antal anställda

Antal må-nadsavlönade	2020-08-31	2021-08-31	2022-08-31	2023-08-31	Förändring mot fg år
Totalt antal anställda	4	4	4	4	0
- varav kvinnor	3	3	3	3	0
- varav män	1	1	1	1	0

Sjukfrånvaro - ökade frisktal

Sjukfrånvaro - Andel sjuktimmar i procent av ordinarie tid per månad

Redovisas inte pga lite personalgrupp

15

Uppföljning internkontrollplan 2023

Patientnämndens internkontrollplan 2023

Identifierade risker klassificerade utifrån koppling till våra strategier

Strategi för länets utveckling

Strategi för vård

Strategi för våra medarbetare

Strategi för en god ekonomi

Identifierade risker klassade utifrån typ av krav som ska tillgodoses

c= att verksamheten följer styrande dokument, lagar, förordning

d= att redovisningen och uppföljningen av verksamhet och eko

e= att informationssäkerheten är tillgodosedd utifrån kraven på

f= övrigt

Identifiera och värdera risker						
Id	Krav c-f	Prio	Målområde	Beskrivning av risk (risken att något händer)	Beskrivning av konsekvens (kan leda till att följande händer)	Gravitet (där ett är minst allvarlig)
1	e	1	1 Länets utveckling	Bristande följsamhet till dataskyddsförordningen GDPR	Enskilda medborgare drabbas, säkerhetsklassad information sprids, viten som påföljd om inte lagstiftning följs	4
2	e	1	1 Länets utveckling	Att brev till vårdgivare "försvinner" i post/internposten	Risk för bruten sekretess. Minskad trovärdighet till patientnämnden.	4
3	c	1	2 Vård	Att patienter inte får svar av vårdgivare (inom 4 veckor, 2 veckor när det gäller barn)	Minskad trovärdighet till patientnämnden. Ökat missnöje på vårdgivare. Negativ inverkan på arbetsmiljö	2
4	c	1	2 Vård	Att patienter som har rätt till stödperson inte får/erbjuds det	Bristande efterlevnad av lagstiftning	3

Id	Krav c-f	Prio	Målområde	Beskrivning av risk (risken att något händer)	Beskrivning av konsekvens (kan leda till att följande händer)	Gravitet (där ett är minst allvarlig)
5	f	1	3 Medarbetare	Att uppdraget för stödpersoner inte följs av stödperson (risk för patienter och för stödperson)	Hot och våld. Skada, lidande	4
6	f	1	3 Medarbetare	Risk för hot/våld i samband med kontakter med medborgare	Negativ påverkan på arbetsmiljö och hälsa. Skada, lidande	4
7	c	1	4 Ekonomi	Att inte hålla budget i balans	Dålig följsamhet inom en verksamhet kan leda till att besparingar behöver göras inom annan verksamhet	3
8	d	1	4 Ekonomi	Ej korrekta arvoden och ersättningar till ledamöter	Felaktiga utbetalningar	3
9	d	1	4 Ekonomi	Att tvångsvården upphör för en patient som har stödperson utan att patientnämnden informeras	Felaktiga utbetalningar	3
10	d	1	4 Ekonomi	Dålig följsamhet till ingångna leverantörsavtal	Försämrade ekonomi, risk för vite vid användande av fel leverantör	3

ngar mm

onomi är rättvisande och ändamålsenlig

å konfidentialitet, riktighet, tillgänglighet och spårbarhet

			Ta fram och besluta åtgärder
Sannolikhet (1-5 där 1 är minst sannolikt)	Riskpoäng	Hantering av risk (behålla, begränsa, eliminera)	Beskrivning av bakomliggande orsaken till risken (varför..? Därför att...)
2	8	eliminera	Otillräcklig kunskap och kännedom om lagstiftningen
3	12	eliminera	Slarv. Mänskliga faktorn. Okunskap. Pappersbrev omöjliggör behörighetskontroll och spårbarhet
3	6	begränsa	Hög arbetsbelastning hos vårdgivare (tidsbrist). Klagomålshantering prioriteras inte. Otillräcklig kunskap om klagomålshantering.
3	9	begränsa	Bristande kunskap och kännedom hos vårdgivare.

Sannolikhet (1-5 där 1 är minst sannolikt)		Riskpoäng	Beskrivning av bakomliggande orsaken till risken (varför..? Därför att...)
2	8	eliminera	Otillräcklig kännedom om uppdragets innebörd
1	4	eliminera	Kontakter med personer som befinner sig i en utsatt situation, som är arga och bevikna på vården, och där förtroendet brustit. Ges negativt besked
2	6	begränsa	Tilldelad budgetram täcker inte kostnadsökningar
1	3	begränsa	Manuell hantering
2	6	eliminera	Psykiatri meddelar inte alltid patientnämnden att tvångsvård upphört
1	3	begränsa	Bristande förståelse för vikten av att följa ingånga avtal med leverantörer

Dnr

Fastställd av Patientnämnden (datum, protokoll:paragraf)

Åtgärd för att hantera risken	Ansvarig för genomförande
Följsamhet till regionens riktlinjer och arbetssätt.	Förvaltningschef patientnämnden
Skicka brev via sekretariatet som diariet för och behörighetsstyr ärendena. Se över möjligheter till att använda säkra digitala kontaktsätt.	s.o.
Följ rutin: Hantering av uteblivet yttrande från vårdgivare: https://centuri/RegNo/51720 Se över möjligheter att kommunicera digitalt med vårdgivare. Avvikelse rapportering.	s.o.
Kontinuerlig samverkan med område psykiatri.	s.o.

Åtgärd för att hantera risken	Ansvarig för genomförande
Tydliggöra uppdragets innebörd inför samtliga nytillsättningar av uppdrag (skickas med tillförordnandet), stödperson undertecknar samtliga nya förordnanden. Begära utdrag från Broddsregistret innan rekrytering av stödperson sker. Obligatorisk E-utbildning vid rekrytering av ny stödperson.	s.o.
Följa lokal rutin hot och våld (https://centuri/RegNo/56623). Kontinuerlig dialog i arbetsgruppen. Samtliga medarbetare har personliga larm	s.o.
Kontinuerliga uppföljningar av ekonomiskt resultat	s.o.
Underlagen attesteras av förvaltningschef. Arvodeslistor kontrolleras varje månad.	s.o.
Stödpersonansvarig har regelbunden kontakt med sekreterare på psykiatri (ansvarig för tvångsvård) och stämmer av. Arvodeslistor kontrolleras varje månad av stödpersonsansvarig och förvaltningschef	s.o.
Mer kontroll att avtal följs.	s.o.

Följa upp och utvärdera

Är åtgärden genomförd? Kommentera status!

Åtgärderna genomförs.

From 1/10 kommer patientnämnden att skicka samtliga brev till vårdgivarna via diariet, som diariesystem (Platina), vilket minskar risken för att brev försvinner.

Åtgärderna genomförs. Det finns inga möjligheter att kommunicera digitalt med vårdgivare i dagsläget.

Åtgärderna genomförs

Är åtgärden genomförd? Kommentera status!
Åtgärderna genomförs
Åtgärderna genomförs
Åtgärderna genomförs
Åtgärderna genomförs
Åtgärderna genomförs
Åtgärderna genomförs

behålla	1
begränsa	2
eliminera	3
	4
	5

16

Patientsäkerhet - Patienten som
medskapare för en säker vård

Patienten som medskapare för en säker vård

Goda exempel

Patientnämnden i Jämtlands län

I Sverige har vi goda medicinska resultat men fortfarande uppstår skador i vården. Brister i patientsäkerheten leder till stort lidande och ökade kostnader.

Varje år drabbas närmare 100 000 patienter av vårdskador. För att ingen ska behöva drabbas av en vårdskada krävs ett strategiskt och långsiktigt arbete på alla nivåer i hälso- och sjukvården. En grundläggande del är att involvera patienten.

Den 17 september är det den internationella patientsäkerhetsdagen som i år uppmärksammar patienters och närståendes avgörande roll för en god och säker vård. Det handlar bland annat om detta:

- Patienten ses som del av teamet och att vården utformas och genomförs i samråd med patienten och närstående. Patientens perspektiv ska tas tillvara, även om patienten inte vill eller kan delta aktivt.
- Patienten får kunskap om hur hen kan bidra till att vården blir säker. Den patient som är väl insatt i varför och hur olika moment i undersökning och behandling ska genomföras, bidrar även till att vårdförloppet blir som det är tänkt och till att avvikelser uppmärksammas och kan åtgärdas.
- Patienter och närståendes kunskaper och perspektiv kommer in i alla nivåer i hela hälso- och sjukvårdssystemet.

Källa: Socialstyrelsen; Internationella patientsäkerhetsdagen - Patientsäkerhet (socialstyrelsen.se)

Patientnämnden tar emot synpunkter och klagomål från patienter och närstående avseende hälso- och sjukvård och tandvård i Region Jämtland Härjedalen samt hälso- och sjukvård som bedrivs av länets kommuner. Patientnämnden ska också bidra till kvalitetsutveckling och hög patientsäkerhet i hälso- och sjukvården. Det görs bland annat genom att:

- främja kontakterna mellan patienten och vårdgivaren
- tillhandahålla eller hjälpa patienten att få den information hen behöver för att kunna ta tillvara sina intressen i hälso- och sjukvården
- analysera de klagomål och synpunkter som har kommit in, och uppmärksamma vårdgivarna på riskområden och hinder för utveckling av hälso- och sjukvården.

Här lyfter vi fram några goda exempel från Region Jämtland Härjedalens verksamheter som är värda att spridas vidare.

Exemplen beskriver hur vårdgivaren använt patienters synpunkter för att förbättra och utveckla vården på en övergripande nivå.

Systematiskt lärande av inträffade händelser:

Händelsen kommer att användas som lärande i utbildning och utveckling av utskrivningsprocessen.

Patientberättelsen: När patienten skrivs ut fick hen besked om att vårdplanering var gjord, och fick med sig en "*en kasse med piller och olika papper*" hem. Väl hemma upptäcker patienten att det saknas ordination, kontaktar avdelningen som inte hade tid att hjälpa hen. På grund av oklarheter i ordination så överdoserar patienten läkemedel, vilket kräver sjukhusinläggning. Hemsjukvården hade informerats om att patienten hade fått en färdigdelad dosett i samband med hemgång.

Ny rutin för information till patienter. Utöver de rutiner som redan finns gällande muntlig och skriftlig information i samband med diagnos, behandling, återbesök och avslut av kontroller, kommer patienter få ett separat informationsblad vid första och sista årskontrollen benämnd "att tidigt upptäcka återfall eller ny sjukdom".

Patientberättelsen: Enligt anhöriga fick de ingen information om risk för återfall eller symtomen på spridd cancer. *"Vi vaggades in i tro att detta ej kunde komma tillbaka, vi kände oss trygga. Hade vi vetat att detta kunde komma tillbaka och vilka symtom vi skulle vara vaksam över hade vi sökt hjälp ett år tidigare och då hade kanske utgången blivit annorlunda".*

Patienter involveras i verksamhetens utvecklingsprojekt. Patienten kommer att bjudas in till utvecklingsarbete gällande vårdgarantipatienter

Patientberättelsen: Har på grund av långa väntetider hänvisats till vårdgarantin och därför gjort en höftledsoperation i Stockholm.

Ny bevakningsrutin. Ny bevakningsrutin har skapats för att detta inte ska ske igen

Patientberättelsen: Patienten har synpunkter på bristande uppföljning av provsvar, vilket ledde till att behandlingsstart fördröjdes.

Standardiserade arbetssätt, gemensam syn:

Verksamheten kommer att "*sammankalla de medicinskt ansvariga för akutvård för regionens primärvård, akutkirurgi samt barnmedicin för att diskutera hur vi ska arbeta med commotiobedömning i regionen*".

Patientberättelsen: Slog huvudet i samband med ett fall. Patienten uppsöker vård tre gånger innan kraftig hjärnskakning och hjärnblödningar konstateras.

Vårdskadeutredning och spridning av lärdomar: Vårdskadeutredning och händelseanalys är utförd. Händelsen kommer att lyftas i gruppen OLA (tandläkare med ledningsansvar) samt spridas i hela folktandvårdsorganisationen i lärandesyfte.

Patientberättelsen: Drog en tand, och har efter det upprepade gånger uppsökt tandvården med anledning av tandvärk, svullnad och inte kunnat gapa. Två månader senare konstateras en käk-infektion.

Patientnämnden
Region Jämtland Härjedalen
Box 654, 831 27 Östersund
E-post: patientnamnden@regionjh.se
Telefon: 063- 14 75 90

18

IVO och PaNs gemensamma rapport: Unga vuxna och psykisk ohälsa

Vård vid psykisk ohälsa – vad klagar unga vuxna på?

Övergången mellan barn- och ungdomspsykiatri (BUP) och vuxenpsykiatri behöver ske smidigt och utan dröjsmål. Patientnämndernas (PAN) och Inspektionen för vård och omsorgs (IVO) gemensamma analys av klagomål rörande unga vuxna visar att övergången mellan BUP och vuxenpsykiatri kan vara problematisk. Vidare klagar många unga patienter som söker vård för psykisk ohälsa på medicinering och läkemedels hantering. Långa väntetider anses även vara ett problem för patienter i denna åldersgrupp.

Mot bakgrund av tidigare års rapporter fokuserar PAN och IVO årets gemensamma analys på unga vuxna (18-29 år) som söker vård för psykisk ohälsa. PAN och IVO har tidigare analyserat klagomål från 2020 och 2021 gällande barn i vården. Analysen från 2021 fokuserade på klagomål angående barn som mår psykiskt dåligt, och resultatet visade att många klagomål handlar om att barnen får vänta länge på att få hjälp.¹ Syftet med årets analys var att titta på eventuella klagomål som kopplar an till övergången mellan barn- och vuxenvården samt att generellt belysa vilka problem unga vuxna upplever av vården.

Samtliga patientnämnder har analyserat klagomål som rör unga vuxna som söker vård för psykisk ohälsa under 2022. Detta redovisas här tillsammans

med en analys av de klagomål enligt patientsäkerhetslagen (2010:659), PSL, som IVO tagit emot under samma period avseende samma patientgrupp. IVO och PAN:s analyser överensstämmer i hög grad.

Stor andel klagomål avser patienter som söker vård för psykisk ohälsa

Mer än en tredjedel av klagomålen från unga vuxna som IVO tog emot under 2022 handlar om patienter som söker vård för psykisk ohälsa. Motsvarande andel klagomål som PAN tog emot var mer än en fjärdedel (se tabell 1). Tonåringar och unga vuxna (16-29 år) var 2022 den åldersgrupp som oftast uppgav att de har psykiska besvär, vilket kan förklara den höga andelen klagomål som rör psykisk ohälsa från unga vuxna.² Det är betydligt fler kvinnor än män som inkommer med klagomål till både IVO och PAN, oavsett om klagomålet avser psykisk ohälsa eller inte. Den senaste statistiken från Folkhälsomyndigheten från 2021 visar att det är vanligare att flickor och unga kvinnor får öppen eller sluten psykiatrisk vård än pojkar och unga män.³

¹ Inspektionen för vård och omsorg (2022) *Barn som mår psykiskt dåligt får vänta länge på hjälp*.

² Folkhälsomyndigheten (2022, 16 november) *Statistik om psykisk hälsa i Sverige*. [https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-](https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/psykisk-halsa-och-suicidprevention/statistik-psykisk-halsa/)

[levnadsvanor/psykisk-halsa-och-suicidprevention/statistik-psykisk-halsa/](https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/psykisk-halsa-och-suicidprevention/statistik-psykisk-halsa/).

³ Ibid.

Tabell 1. Inkomna klagomål 2022 från personer i åldern 18-29 till PAN och IVO

	PAN			IVO		
	Klagomål till PAN totalt	Psykisk ohälsa	Andel psykisk ohälsa	Klagomål till IVO totalt	Psykisk ohälsa	Andel psykisk ohälsa
Kvinnor	2 914	833	29%	405	130	32%
Män	1 369	397	29%	240	99	41%
Annat eller Okänt	138	31	22%	7	2	29%
Totalt	4 421	1 261	29%	652	231	35%

Även unga vuxna klagar på långa väntetider för vård av psykisk ohälsa

Förra årets analys visade att drygt 60 procent av klagomålen handlade om att barn som lider av psykisk ohälsa får vänta länge på hjälp. Bland de klagomål som IVO tagit emot från unga vuxna som söker vård för psykisk ohälsa handlar ungefär en femtedel om väntetid och/eller utebliven behandling. Problemet med långa väntetider syns även tydligt i PAN:s analyser av området. Det finns exempel på att unga vuxna med självskadebeteenden, självmordstankar och/eller ångestproblematik klagar på att de får vänta för länge på vård, vilket oftast leder till ett ännu sämre mående. De som klagar anger att den långa väntetiden leder till en känsla av hopplöshet och frustration, och inte sällan menar patienterna att de förlorar hoppet om att kunna må bra igen. Ytterligare kan ses att väntetiderna handlar om väntan på att få en diagnos, samtalsterapi eller annan behandling.

”Min dotter mår efter två år av väntan så dåligt att hon helt gett upp hoppet om att få nödvändig vård för sin psykiska ohälsa”

Exempel från IVO

Patienter signalerar om en bristande övergång mellan BUP och vuxenpsykiatri

Klagomål till IVO och PAN framhäver att patienter upplever brister under övergången mellan barn- och vuxenpsykiatri. Övergången kan upplevas som abrupt för patienten. Förutom att patienten blir myndig ska de själva navigera från en sjukvård till en annan då det inte sker en automatisk övergång mellan barn- och vuxenpsykiatri. Analysen visar att de unga patienterna ofta erfar en ofrivillig paus i behandlingen på grund av en bristande samverkan mellan BUP och vuxenpsykiatri. IVO och PAN får uppgifter om att patienter och deras närstående saknar information om en fortsatt vårdplan efter utskrivning från BUP och vet inte var de kan söka stöd. Situationen kan dessutom bli komplex när barnet fyller 18 år och blir myndig. Vårdnadshavare anger att de plötsligt blir bortkopplade från sitt barns vård och förlorar insyn och delaktighet, något vårdnadshavarna anser behövs då deras barn inte har de resurser eller den ork som krävs för att föra sin egen talan. Unga patienter kan i sin tur klaga på att deras anhöriga är för delaktiga i vården. De framhäver att de själva vill ha en egen kontakt med vården utan anhörigas inblandning.

Patienter hamnar även i andra organisatoriska mellanrum

Både i de klagomål som PAN och IVO tar emot finns det vittnesmål om att unga vuxna fastnar i ett slags organisatoriskt mellanrum. Ofta rör det sig om ett glapp mellan primärvård och psykiatrisk specialistvård. PAN och IVO får signaler om att patienter blir skickade mellan de olika instanserna utan att få adekvat hjälp. Konsekvensen för patienter som hamnar i

organisatoriska mellanrum är att de inte får någon behandling eller utredning för sitt mående, eller att väntetiden förlängs. Det framkommer också att patienter i vissa fall upplever att de måste kämpa för att få en utredning och att det tar tid för vården att fastställa diagnoser. En av konsekvenserna av att inte få en diagnos fastställd är att patienterna får svårt att komma vidare i sitt dagliga liv. Möjligheten att delta i skola, arbete och sociala aktiviteter påverkas på ett negativt sätt.

Lång väntan på utredning och behandling av könsdysfori

Sex av klagomålen som inkommit till IVO handlar om patienter som klagar på vården av könsdysfori. Även PAN får klagomål av denna patientgrupp. Klagomålen handlar om att patienterna fått vänta flera år på ett första besök på könsidentitetsmottagningen. Patienterna klagar även på att utredning av könsdysfori drar ut på tiden och att väntetiden för könsbeaktande behandling överstiger vårdgarantin.

Personer med könsdysfori lider ofta av samtidiga psykiatriska diagnoser och har oftare utfört självmordsförsök jämfört med befolkningen i stort.⁴ Det är därför viktigt att personer får stöd i tid. Flera patienter uppger att de på grund av de långa väntetiderna väljer att finansiera sin egen vård genom behandling utomlands, vilket flera uppger blir kostsamt.

Patienter med självmordstankar känner inte att de tas på allvar

Under 2022 tog IVO emot 231 klagomål som handlar om psykisk ohälsa. Cirka en fjärdedel av dessa klagomål rör patienter som uttryckt att de lider av allvarlig psykisk ohälsa som självmordstankar, självskadebeteende, självmordsplaner eller självmordsförsök. Åtta av dessa klagomål gäller en person som begått självmord. Även PAN får klagomål som handlar om vården innan ett självmord. I flera av dessa klagomål anser anmälaren att patienters tidigare självmordsförsök, självmordstankar och självskadebeteenden inte tagits på allvar av vårdpersonalen.

⁴ Socialstyrelsen (2020, februari). *Utvecklingen av diagnosen könsdysfori. Förekomst, samtidiga psykiatriska diagnoser och dödlighet i suicid.*

⁵ Socialstyrelsen (2022, 15 september). *Förebygga suicid. Samlat stöd för patientsäkerhet.* <https://patientsakerhet.socialstyrelsen.se/risker-och-varriskador/varriskador/suicid/forebygga-suicid/>.

Vid psykisk ohälsa är patientens utsaga det huvudsakliga underlaget vid bedömning av risk för självmord och vilka insatser som krävs. Att bedöma risk för självmord är svårt, men att ha ett empatiskt bemötande där patienten känner sig lyssnad till är sannolikt en viktig förutsättning för att öka chansen att patienterna vill anförtro sig till personalen och berätta om sin situation.⁵ PAN och IVO tar även emot klagomål från patienter som har försökt ta sitt liv eller lider av självmordstankar. Även dessa patienter har en upplevelse av att de inte tas på allvar inom vården. Det kan handla om att patienter blir hemskickade från den psykiatriska akutmottagningen efter ett kort möte och utan planerade insatser, eller att personal haft ett otrevligt bemötande trots att patienter berättat om sina självmordstankar. Anhöriga till patienter som söker vård för psykisk ohälsa vittnar om hur patienter inte får en adekvat bedömning av läkare. Flera beskriver hur bedömningssamtalet endast varar några minuter och att anhörigas oro för patientens psykiska mående och självmordsrisk inte tas med i beaktningen.

Patienten har uppsökt psykiatrien ett flertal gånger men trots självmordsförsök i närtid skickats hem inom ett dygn. Närstående är oerhört oroliga och upplever stor maktlöshet.

Exempel från PAN

Patienter som tidigare utfört självmordsförsök är en riskgrupp för att senare dö i självmord.⁶ Det är därför av yttersta vikt att unga vuxna med självmordstankar och/eller som tidigare har utfört självmordsförsök blir tagna på allvar inom vården så att rätt insatser kan sättas in i tid.

Många klagar på medicinering och läkemedelshantering

Både PAN och IVO har tagit emot klagomål från unga vuxna som rör läkemedelshantering och medicinering. Av de klagomål som IVO tog emot handlade drygt en fjärdedel om detta. I flera av klagomålen beskriver patienter att de inte får tillräcklig information

⁶ Probert-Lindström S, Öjehagen A, Ambrus L, et al. (2021). Excess mortality by suicide in high-risk subgroups of suicide attempters: a prospective study of standardised mortality rates in suicide attempters examined at a medical emergency inpatient unit. *BMJ Open* 2022;12:e054898. doi:10.1136/bmjopen-2021-054898.

från läkare om eventuella biverkningar av läkemedel och information om dosjusteringar. Det är också vanligt att patienter hör av sig med anledning av att de får läkemedel som enda behandling för sin psykiska ohälsa, trots att de önskar andra typer av insatser som samtalsterapi. Andra berättar om att läkemedel som fungerat bra sätts ut med kort varsel. Patienterna som klagat upplever att det görs utan att hänsyn tas till hens önskemål och utan att de får information om varför medicineringen upphör.

Patient med funktionsnedsättning och ångest som skapar sömnproblem. Har i åtta år använt en sömnmedicin med god effekt. Medicinen har nu satts ut, bedömning från läkare att patienten inte behöver/ska ha den. Patienten sover inte [...]. Familjen känner stor oro för patientens liv.

Exempel från PAN

Klagomålen indikerar att vårdpersonal inte lyckats förmedla information till patienten på ett anpassat sätt eller säkerställt att patienten har förstått varför en särskild åtgärd vidtagits. Patientlagen (2014:821) säger att den som ger informationen ”ska så långt som möjligt försäkra sig om att mottagaren har förstått innehållet i och betydelsen av den lämnade informationen”.⁷ Klagomålen visar också att man upplever att det inte görs tillräckligt för att patienter ska känna sig delaktiga i sin vård. Enligt lagen ska hälso- och sjukvården så långt som det är möjligt utformas och genomföras i samråd med patienten.⁸ Om delaktigheten och informationen till patienten brister, kan det resultera i att patienter får minskad tillit till vården.

Kontinuitet och vårdplan – viktigt för patienter

För att en patient ska känna sig trygg krävs det kontinuitet i vården. Patienter hör av sig till IVO och PAN med anledning av att de får byta läkare ofta och att det inte sker en uppföljning av medicineringen.

Ärendet gäller en patient där vården brister då patientens läkemedel ständigt ändras då olika läkare fattar olika beslut. Den bristande kontinuiteten påverkar på så sätt patientens vård negativt.

Exempel från PAN

I många fall uppger patienterna att vårdplanen inte följs eller att det helt saknas en vårdplan. Upprättandet av och följsamheten till en vårdplan är viktig för en fungerande samverkan samt för patientens möjlighet att förstå och känna sig insatt i sin vård.⁹

Enligt klagomålen följer vårdgivare inte IVO:s beslut om övervakade urinprov

Flera PAN har fått klagomål som handlar om att unga vuxna patienter måste ta övervakade urinprov på rutin för att få tillgång till sin ADHD-medicin. Detta leder till att många patienter känner sig tvingade att gå med på att ta proverna mot sin vilja. Dessutom upplever många att urinproven är förnedrande och berättar att de känner sig utsatta och misstänkliggjorda. Både Justitieombudsmannen (JO) och IVO har tidigare kritiserat regioner för att utföra övervakade urinprov utan misstanke om drogmissbruk.¹⁰ Både IVO:s och JO:s beslut innebär att informationen i samband med förskrivning av centralstimulerande läkemedel inte får utformas så att patienten upplever sig tvingad att genomföra en övervakad urinprovtagning. Trots detta visar analysen av klagomål att det är ett fortsatt problem inom flera regioner. I slutet av 2022 gick IVO ut med en skrivelse till samtliga regioner för att understryka att de ska följa de tidigare besluten från JO och IVO.¹¹

⁷ 3 kap. 7 § Patientlagen (2014:821).

⁸ 5 kap. 1 § Patientlagen (2014:821).

⁹ Sveriges Kommuner och Regioner(2022) *Vårdhandboken*.
<https://www.vardhandboken.se/arbetssatt-och-ansvar/ansvar-och-regelverk/dokumentation/patientjournalens-innehall-och-funktion>.
Uppdaterad 2022-08-18.

¹⁰ ChefsJO beslut 4579-2018 och 34-2019.

¹¹ IVO dnr 6.1.3-22016/2022.